

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen “het Badhuys” op Vlieland; een ecologische beoordeling.

P.J.Zumkehr.

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midland – Terschelling
Mei 2015

Colofon.

**Zumkehr, P.J., 2015. De verplaatsing en
nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van
strandpaviljoen “het Badhuys” op Vlieland; een
ecologische beoordeling.**

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midslan-
Terschelling, Mei 2015.

Opdrachtgever.

Rho Adviseurs voor Leefruimte, Rotterdam, Oenkerk.

Uitvoerder.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.

P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3

8891 GE Terschelling-Midslan

tel. 0562-449196

mob. 06.50.816.092

e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau

Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan
met bronvermelding.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen “het Badhuys” op Vlieland; een ecologische beoordeling.

1. Inleiding.

Ten oosten van hotel Seedyun op Vlieland ligt een manege die deel uitmaakt van het hotel. *WestCord hotels* heeft een plan laten ontwikkelen om het oude manegegebouw te slopen en een nieuwe manege te bouwen. De stallen worden op het bouwperceel gebouwd, echter zodanig dat ze vrijwel volledig door duinzand zullen worden afgedekt, zodat ze visueel deel gaan uitmaken van de aangrenzende zeereepduinen. De rijbak wordt gedraaid, echter zodanig dat deze binnen het huidige bouwvlak komt te liggen. Daarnaast is *WestCord hotels* van plan het strandpaviljoen “het Badhuys” in oppervlak uit te breiden, waarbij ook sprake is van een tweede verdieping boven een deel van het paviljoen. *Rho Adviseurs voor Leefruimte* brengt aan *WestCord hotels* advies uit over de haalbaarheid van het plan in relatie tot de ruimtelijke ordening van het plangebied.

Een vraag daarbij is of dan wel in hoeverre de plannen gevolgen hebben voor de beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied. Een groot deel van het oppervlak van Vlieland valt binnen de grenzen van drie verschillende Natura2000-gebieden waarop de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing is. Het plangebied valt echter zelf niet binnen een van de Natura2000-gebieden. Omdat de afstand van het plangebied tot de grens van het Natura2000-gebied gering is, is het in theorie mogelijk dat de uitvoering van de plannen gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied. Het is daarom wettelijk verplicht een ecologische beoordeling te laten opstellen. Ook speelt de Flora- en faunawet en de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur een rol.

Rho Adviseurs voor Leefruimte heeft aan *Zumkehr Ecologisch Adviesbureau* te Midsland – Terschelling de opdracht gegeven een ecologische beoordeling van het plan op te stellen. De beoordeling kan worden beschouwd als een *voortoets* volgens het afwegingskader van Natura2000.

2. Het plan en het plangebied.

2.1. Manege.

Het plan betreft de sloop van het huidige verouderde manegegebouw, en de bouw van een nieuwe manege. De gezamenlijke stalruimte van de nieuw te bouwen manege heeft een oppervlak van 140 bij 360 meter. De stallen worden gebouwd binnen het bouwvlak van de huidige manege direct grenzend aan het ten noorden ervan liggende zeereepduin. De stallen worden met duinzand afgedekt, zodanig dat de gebouwen in het landschap vrijwel aan het zicht worden onttrokken. Op de plaats van de huidige manegegebouwen zal een kantoortje met lesruimte worden gebouwd, en is ruimte voor een rijbak, een hooimijt en een deels ondergronds te bouwen mestsilo. De nieuwe rijbak wordt ten opzichte van de bestaande rijbak gedraaid. Ook is de ondergrondse mestsilo ten dele buiten het bouwvlak ingetekend.

2.2. Strandpaviljoen “het Badhuys”.

Het strandpaviljoen “het Badhuys” wordt in westelijke richting in oppervlak iets uitgebreid. Het bouwvlak wordt inclusief terras vergroot van 600 m² tot 1000 m². Het nieuwe paviljoen dat op het bouwvlak wordt gebouwd heeft over een deel van het gebouw een tweede verdieping.

2.3. Plangebied.

Het plangebied bestaat uit twee gescheiden gedeelten. De manege ligt ten oosten van het hotel Seedyun. Doordat tussen Seedyun en de manege twee tennisbanen liggen is min of meer sprake van aaneensluitende bebouwing. Ten noorden van de manege liggen duinen van de Vlielandse zeereep.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Ten oosten ervan ligt onbebouwd open duin. Ten zuiden van de manege ligt het gebied van recreatiewoningen Duinkersoord.

Het Badhuys staat op het Noordzeestrand aan de westzijde van de strandovergang aan het einde van de Vlielandse badweg.

Zie verder het overzichtskaartje in het rapport.

3. Informatiebronnen.

Voor het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden op Vlieland. Alleen gegevens van na 2000 zijn benut. Oudere gegevens worden als niet relevant beschouwd.

Wat betreft de vegetatiekundige gegevens is gebruik gemaakt van de vegetatiekartering van Buro Bakker (*Buro Bakker, 2007*) en de resultaten van de vegetatiekartering van 2013 (*Altenburg & Wymenga, nog niet gepubliceerd*). Vogelkundige gegevens zijn afkomstig van de in opdracht van Staatsbosbeheer uitgevoerde broedvogelinventarisatie (*SOVON, 2005*).

Met betrekking tot het voorkomen van Habitattypen is gebruik gemaakt van de concept-habitattypenkaart die deel uitmaakt van het concept-beheerplan Natura2000 Vlieland van de Dienst Landelijk Gebied (*DLG, 2012*).

Om aanvullende gegevens te verkrijgen is in maart 2014 een bezoek aan het plangebied gebracht.

4. Wettelijk kader.

4.1. De Natuurbeschermingswetgeving in Nederland.

In dit hoofdstuk is de relevante ecologische wet- en regelgeving kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§4.1.1) en soortbescherming (§4.1.2).

4.1.1. Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming worden gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd. Het gaat daarbij om de Natura2000 gebieden (Speciale beschermingszones; SBZ's), natuurreservaten in het kader van de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Planologische Kernbeslissing Waddenzee III.

Natuurbeschermingswet

In de in oktober 2005 in werking getreden nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 is de gebiedsbescherming geregeld van Natura2000 gebieden en van Beschermd Natuurmonumenten. Deze gebieden omvatten de SBZ's, de Natuurmonumenten in het bezit van het rijk c..q. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in particulier eigendom. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijngebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura 2000 gebied of Beschermd Natuurmonument plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van de SBZ of de natuurlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat de SBZ wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten of de Minister onder wiens verantwoordelijkheid het gebied beheerd wordt) slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd. Voor Beschermd Natuurmonumenten geldt eveneens de genoemde voorwaarde van 'dwingende redenen van groot openbaar belang' voor vergunningverlening bij 'aantasting van de natuurlijke kenmerken'; een onderzoek naar alternatieven of het uitvoeren van compenserende maatregelen is echter niet verplicht.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (Streekplan Fryslân 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden

aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (pkb) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De pkb is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het pkb-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het pkb-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzee kust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de pkb onder meer:
De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zonering waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zonering) of indien bepaald gebruik - op termijn - wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het pkb-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:

Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden gezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

4.1.2. Soortbescherming.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Op overtreding van artikel 2 staan overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een *inspanning* om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied

waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning om bijvoorbeeld verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

Met ingang van 2005 zijn een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie categorieën van soorten. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:
soorten waarvoor *vrijstelling* mogelijk is (licht beschermde soorten);
soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde *gedragscode* (middelzwaar beschermde soorten);
soorten waarvoor *onthefing* moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanenbloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat er vanuit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De *gedragscode* die voor vrijstelling is vereist moet ter goedkeuring worden ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet *aantoonbaar* volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist *vrijwel altijd* dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort *in relatie tot de omliggende populaties*. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):
de ingreep doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort;
er is geen alternatief voor de ingreep;
er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.
Voor een ontheffing moet aan alle drie de criteria voldaan zijn.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfsplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen meer. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden. Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet. Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfsplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaal slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van het zelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van Flora- en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

De nesten van de volgende vogelsoorten zijn het hele jaar beschermd:

- Boomvalk
- Buizerd
- Gierzwaluw
- Grote gele kwikstaart
- Havik
- Huismus
- Kerkuil
- Oehoe
- Ooievaar
- Ransuil
- Roek
- Slechtvalk
- Sperwer
- Steenuil
- Wespandief
- Zwarte wouw.

Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten voor de meeste soortgroepen officieel door het ministerie van LNV zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

4.2. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing op het plangebied?

4.2.1. *Natuurbeschermingswet 1998 en Natura2000 gebieden.*

Op Vlieland is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, namelijk:

- *Duinen Vlieland*
- *Noordzeekustzone*
- *Waddenzee.*

Het plangebied zelf is *niet* gelegen binnen de grenzen van een van de Natura2000-gebieden, maar ligt op een geringe afstand van de grens van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* en *Natura2000-gebied Noordzeekustzone*.

De locatie van de manege maakt geen deel uit van een Natura2000-gebied. Hetzelfde geldt voor de zeeoepduinen ten noorden ervan. De grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* ligt hier aan de zeezijde van de zeeoepduinen op ongeveer 80 meter noordelijk van de manege. Het open duingebied ten oosten van de manege maakt deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Tussen de manege en de grens met het Natura2000-gebied ligt echter een smalle strook duin, welke niet tot het Natura2000-gebied behoort.

De locatie van het Badhuys ligt op het Noordzeestrand van Vlieland. De grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* is echter dusdanig getrokken dat het paviljoen en een smalle strook er omheen buiten het Natura2000-gebied ligt. De tussen het paviljoen en de hotels liggende zeeoepduinen maken geen deel uit van een Natura2000-gebied. De grens met Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* ligt op enkele honderden meters afstand westelijk en oostelijk van het Badhuys.

Het Natura2000 gebied *Waddenzee* valt volledig buiten het plangebied. De afstand van het plangebied tot deze twee Natura2000-gebieden is dermate groot, dat een toetsing met betrekking tot de instandhoudingsdoelen van deze gebieden niet nodig is.

Een toetsing van het plan aan de randvoorwaarden van Natura2000 is derhalve alleen nodig met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* en Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

4.2.2. *Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.*

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur komen in het plangebied overeen met die van de Natuurbeschermingswet 1998. Bebouwde gebieden, waaronder ook de manege en het bouwvlak van het Badhuys, vallen buiten de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. De locatie voor de bouw van de stallen ten noorden van het huidige bouwvlak van de manege maakt eveneens geen deel uit van de EHS. Hetzelfde geldt voor het gedeelte voor uitbreiding van het bouwvlak van het Badhuys.

4.2.3. *PKB-Waddenzee III.*

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddegebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

4.2.4. *Flora- en faunawet.*

De soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet zijn ook beschermd in het plangebied. Uitvoering van de plannen is alleen mogelijk als er ten aanzien van de beschermde soorten gehoor wordt gegeven aan de *zorgplicht* en *zorgvuldig handelen*. Van belang is echter dat door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur de soorten zijn ingedeeld in drie categorieën met drie beschermingsregimes. Voor soorten uit categorie 1 (algemene soorten) geldt een vrijstelling, voor soorten uit categorie 2 geldt een vrijstelling als wordt voldaan aan de principes van zorgplicht en zorgvuldig handelen, dat wil zeggen dat bij uitvoering van de plannen een gedragscode wordt opgesteld waaruit blijkt dat binnen het plangebied ruimte blijft voor de beschermde soorten en bij de

uitvoering van de plannen met de soorten rekening wordt gehouden. Indien hieraan wordt voldaan geldt ook voor soorten uit categorie 2 een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Een aanvraag voor een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig indien in het plangebied soorten voorkomen uit categorie 3, of als soorten van categorie 2 voorkomen maar niet aan de eisen van zorgplicht en zorgvuldig handelen kan worden voldaan.

4.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

Habitattypen.

- H1310. Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp.* en andere zoutminnende soorten.
- H1330. Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- H2120. Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen").
- H2130. * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ('grijze duinen')
- H2140. * Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*.
- H2150. * Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno – Ulicetea*).
- H2160. Duinen met *Hippophae rhamnoides*.
- H2170. Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).
- H2180. Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
- H2190. Vochtige duinvalleien

Soorten.

- H 1930. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*).

Broedvogels:

- Lepelaar
- Bruine kiekendief
- Blauwe kiekendief
- Porseleinhoen
- Kluut

Trekvogels en overwinteraars.

- Aalscholver
- Pijlstaart
- Slobeend
- Eider
- Tureluur
- Kleine mantelmeeuw
- Tapuit.

De instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd in het definitieve aanwijzingsbesluit voor het Natura2000-gebied "Duinen Vlieland", maar zijn enigszins gewijzigd ten opzichte van het concept aanwijzingsbesluit. Onder meer is de Velduil uit de lijst van broedvogels geschrapt.

De kernopgaven voor Natura2000- gebied "Duinen Vlieland" luiden als volgt:

- Ruimte voor natuurlijke verstuiwing in de witte en embryonale duinen, onder meer van belang als habitat van de Kleine mantelmeeuw en de Strandplevier.
- Uitbreiding en herstel van de kwaliteit van de grijze duinen als habitat van Tapuit en Blauwe kiekendief door het tegengaan van vergrassing en verstruweling.
- Behoud oppervlakte en kwaliteit duinen met Kraaiheide
- Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien (kalkrijk).

4.4. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):
H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstromde zandbanken
H1140 Slik- en zandplaten
H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia* spp. en andere zoutminnende soorten
H1330 Atlantische schorren (*Glauco Puccinellietalia maritima*)
H2110 Embryonale wandelende duinen
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")
H2190 Vochtige duinvalleien

De speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van richtlijn 92/43/EEG (prioritaire typen aangeduid met een sterretje):
H1095 Zeeprik
H1099 Rivierprik
H1103 Fint
H1351 Bruinvis
H1364 Grijze zeehond
H1365 Gewone zeehond.

Vogelrichtlijn soorten.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten broedvogels:
Dwergstern
Bontbekplevier
Strandplevier.

Het gebied is aangewezen op basis van de volgende soorten trekvogels:
Drieteenstrandloper.
Rosse Grutto, Kanoet, Bonte strandloper, Wulp (hoogwatervluchtplaatsen).

5. De natuurwaarden van het plangebied en de directe omgeving.

5.1. Noordzeestrand.

5.1.1. Vegetatie.

Het Noordzeestrand nabij het plangebied kent geen enkele vorm van begroeiing. Het strand is betrekkelijk smal. De natuurlijke dynamiek van het gebied laat de ontwikkeling van een natuurlijke vegetatie niet toe. Er zijn geen groeiplaatsen van Biestarwegras (*Elytrigia juncea boreoatlantica*) aanwezig, waardoor ook geen embryonale duinen voorkomen.

De zeezijde van de zeereep maakt deel uit van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. De vegetatie bestaat hier nagenoeg uitsluitend uit Helm (*Ammophila arenaria*). Lokaal komen binnen de zone met een sterke windexpositie ook groeiplaatsen voor van Zandhaver (*Leymus arenarius*), en Zeemelkdistel (*Sonchus arvensis maritimus*).

5.1.2. Vogels.

Op het Noordzeestrand nabij het plangebied komen geen broedvogels voor.

De getijdenzone en de strekdammen worden gebruikt als foerageergebied door enkele soorten kustvogels. De voornaamste daarvan is de Drieteenstrandloper, een soort die ook als instandhoudingsdoel van het Natura2000-gebied geldt.

5.1.3. Overige natuurwaarden.

De getijdenzone van het strand wordt beschouwd als een beschermd habitatype binnen Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Het betreft dan Habitatype H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekust).

5.1.4. Overig.

Het Noordzeestrand bij het plangebied ligt in het verlengde van de Vlielandse badweg. Het strandgedeelte wordt intensief gebruikt door recreanten. De huidige natuurwaarden handhaven zich ondanks de hoge recreatiedruk.

5.2. Duingebied.

5.2.1. Vegetatie.

De duinen van de zeereep ten noorden van de manege en hotel Seedyun en ten zuiden van het Badhuys hebben een vegetatie van zeeverende duinen die gerekend wordt tot de Helm-associatie of *Ammophilion*. Deze vegetatie wordt gekarakteriseerd door de dominantie van vitale Helm onder invloed van zeereepdynamiek. Binnen deze vegetatiezone is sprake van een herkenbare gradiënt. Aan de zeezijde is nagenoeg alleen Helm aanwezig, hoewel lokaal ook Zandhaver en Zeemelkdistel voorkomen. Op de hogere delen van de zeereep is sprake van een vorm van het vegetatietype waarin ook Zeemelkdistel en Schermhavikskruid (*Hieracium umbellatum*) veelvuldig voorkomen. Aan de binnenzijde van de zeereep is de vegetatie soortenrijker, en komen meer soorten kruiden en ook bladmossen voor. Karakteristiek zijn hier Geel walstro (*Galium verum*), Kruidendalk (*Ononis repens repens*) en Gewone rolklaver (*Lotus corniculatus corniculatus*). Deze kruidenrijkere vegetatie vertegenwoordigt een overgang naar de in de binnenduinen voorkomende Duin-schapen-grasgemeenschap (*Festuco-Galietum*). In de zeereepduinen ten noorden van de manege en Hotel Seedyun komt een zeer uitgebreide groeiplaats voor van Zeewinde (*Calystegia soldanella*). Ook zijn er groeiplaatsen aanwezig van de door de Flora- en faunawet beschermde Blauwe zeedistel (*Eryngium maritimum*). Beide soorten zijn thuis in zeereepsituaties waarin sprake is van verstuivingen, bij voorkeur bij een iets kalkhoudend substraat. Het kalkhoudende substraat is ter plaatse ontstaan

tijdens de bouw van het hotel. In de zeereep komen her en der struwelen voor van Duindoorn (*Hippophae rhamnoides*).

De vegetatie van de droge duinen aan de binnenzijde van de zeereep wordt voornamelijk gerekend tot de Duin-Schapengras-gemeenschap. Dit vegetatietype wordt gerekend tot de zogenaamde "grijze duinen", tevens een habitattype van Natura2000-gebied Duinen Vlieland. Fijn schapengras (*Festuca filiformis*) is er aspectbepalend. Nabij het plangebied komt een kruidenrijke vorm voor, waarin veelvuldig Geel walstro, Glad walstro (*Galium mollugo*), Kruiwend stalkruid en Gewone rolklaver voorkomt. Het kruidenrijke type wordt gerekend tot de kalkrijke variant van de grijze duinen, type H2130A. Ten oosten van de manege komt een uitgestrekt en goed ontwikkeld struweel voor van Kruiwilg (*Salix repens*). Dit struweel maakt deel uit van Habitattype H2170 – Kruiwilgstruwelen. Op een smal paadje door het struweel is een groeiplaats aanwezig van de door de Flora- en faunawet beschermde Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*).

Er komen geen plantensoorten voor die beschermd zijn door de Habitatrichtlijn 2 of 4. Groeiplaatsen van de Groenknolorchis (*Liparis loeselii*), een Habitatrichtlijnsoort en een van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied, zijn op Vlieland bekend van de Vliehors en uit delen van de Kroon's Polders. In de directe omgeving van het plangebied komt de soort niet voor.

Het bosgebied ten zuiden van Duinkersoord maakt eveneens deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het bos is tussen 1910 en 1930 aangeplant en bestaat voornamelijk uit percelen met Oostenrijkse den (*Pinus nigra nigra*), Corsicaanse den (*Pinus nigra maritima*) en Zeeden (*Pinus pinaster*), lokaal afgewisseld met kleine loofhoutpercelen met Zomereik (*Quercus robur*) en Zachte berk (*Betula pubescens*). De struiklaag is sterk ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*). De naaldbosvegetatie maakt geen deel uit van een beschermd habitattype. Het habitattype H2180 – Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied (Duinbossen), het beschermde habitattype van de loofbossen in de duinen, komt in de nabijheid van het plangebied niet voor.

In de bospercelen op enige afstand van het plangebied komen groeiplaatsen voor van Kleine keverorchis (*Neottia cordata*), een door de Flora- en faunawet beschermde soort. Ook komen lokaal enige groeiplaatsen van Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*) in de bermen van bospaden voor.

5.2.2. Vogels

Binnen het gebied van Duinkersoord komen broedvogels voor die gebonden zijn aan de struwelen rond de recreatiewoningen of aan open duingebied. Het betreft soorten die goed aangepast zijn aan menselijke aanwezigheid. Het gaat hier met name om Turkse tortel, Houtduif, Winterkoning, Heggenmus, Grasmus, Braamsluiper, Fitis, Kneu, Groenling, Merel, Witte kwikstaart, Graspieper, Kauw, Ekster, en Nachtegaal. Geen van de soorten komt op de kavel van de manege als broedvogel voor.

Het open duingebied dat deel uitmaakt van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* is in de omgeving van het plangebied arm aan broedvogels. Het meest talrijk in open duin is de Graspieper. Verder zijn in de struwelen van Duindoorn en Kruiwilg aangetroffen Fazant, Ekster, Fitis, Winterkoning, Grasmus, Braamsluiper, Kneu en Roodborsttapuit.

Er zijn recent (na 2000) geen broedgevallen van de Tapuit vastgesteld.

Broedgevallen van Blauwe kiekendief, Bruine kiekendief, Velduil, Lepelaar, Porseleinhoen, Eider, Kluut, Dwergstern, Strandplevier, Bontbekplevier en Kleine mantelmeeuw komen in de directe en ruime omgeving van het plangebied niet voor. Ze zijn binnen afstand van een kilometer van het plangebied niet vastgesteld.

Het bos ten zuiden van het plangebied is betrekkelijk soortenarm. Voorkomende broedvogels zijn Vink, Groenling, Houtduif, Ekster, Zwarte kraai, Vlaamse gaai, Fitis, Tjiftjaf, Zwartkop, Merel, Zanglijster, Roodborst, Winterkoning, Heggenmus, Koolmees, Pimpelmees, Staartmees, Goudhaan, Fazant, Buizerd en Houtsnip.

5.2.3 Reptielen en Amfibieën.

In het open duingebied ten noorden van het plangebied komt een populatie voor van de Zandhagedis (*Lacerta agilis*). Het betreft hier een Habitatrictlijn 4 soort die echter **geen** deel uitmaakt van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen Vlieland*. De soort maakt deel uit van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur van de Flora- en faunawet, betreffende soorten die **strikt beschermd** zijn. Binnen het plangebied zelf, de kavel van de manege, ontbreekt een populatie van de Zandhagedis, evenals in de direct aangrenzende duinen. Tijdens de inventarisatie in 2014 zijn ter plaatse geen Zandhagedissen aangetroffen, evenmin zijn sporen van de soort gevonden. De conclusie die hieruit getrokken wordt is dat deze duinen momenteel niet door Zandhagedissen als leefgebied wordt gebruikt. De vegetatiebedekking is te hoog om het gebied geschikt te maken als leefgebied voor de Zandhagedis. De Zandhagedis is echter op korte afstand van het plangebied in de zereepduinen wel aangetroffen (zie het kaartje achterin dit rapport).

In de omgeving van het plangebied ontbreken vochtige duinvalleien. Er is daarom geen populatie aanwezig van de Rugstreppad (*Bufo calamita*), eveneens een soort van Habitatrictlijn 4 die niet tot de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied behoort, maar wel strikt beschermd is door de Flora- en faunawet.

Overige soorten reptielen en amfibieën komen in en rondom het plangebied niet voor.

5.2.4 Ongewervelden

Er zijn geen populaties vastgesteld van soorten ongewervelden van de Habitatrictlijn of van soorten die beschermd zijn door de Flora- en faunawet. Er zijn geen kolonies van de Kale of Behaarde rode bosmier (Flora- en faunawet) aangetroffen.

5.2.5 Zoogdieren.

Voorkomende soorten zoogdieren zijn Konijn, Egel, Bosmuis, Huismuis, Gewone bosspitsmuis en Bruine rat. Er komen geen populaties voor van soorten vleermuizen.

6. De effecten van de uitvoering van het plan op de beschermde natuurwaarden van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

6.1. Algemeen.

Het plangebied zelf maakt **geen** deel uit van Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland* of Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Het beschermingsregime van de Natuurbeschermingswet 1998 is uitsluitend van toepassing op terreinen die deel uitmaken van het Natura2000-gebied. De vraag of de vegetatie van het plangebied zelf behoort tot een van de beschermde habitattypen van het Natura2000-gebied is derhalve niet relevant. Ook worden buiten Natura2000-gebied geen Habitatrictlijn-soorten of Vogelrichtlijn-soorten onderkend. Van belang is wel aan te geven of de uitvoering van de plannen effect heeft op de instandhoudingsdoelen binnen de grenzen van een Natura2000-gebied. Het gaat dan om zgn. *externe werking*.

Binnen de Natuurbeschermingswet 1998 wordt onderscheid gemaakt tussen *Projecten*, *Andere handelingen* en *Plannen*. Van belang is welke status het hier gepresenteerde plan heeft.

Projecten zijn plannen met een blijvende invloed op de ruimtelijke ordening van het plangebied (bijvoorbeeld de bouw van woningen, aanleg van wegen e.d.)

Andere handelingen zijn doorgaans activiteiten waarbij gebruik wordt gemaakt van het gebied, maar waarbij geen blijvende veranderingen optreden in de aard van het gebied (bijvoorbeeld recreatieve activiteiten, buitensporten, theater- en muziekfestival).

Als gevolg van een uitspraak bij de Raad van State is het verplicht gesteld de effecten van ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, te toetsen. Ze vormen een aparte categorie *Plannen*.

De status van het hier gepresenteerde plan valt derhalve onder de categorie **Projecten**. Voor deze categorie geldt dat het tevens verplicht is de effecten van de uitvoering van het plan te toetsen in samenhang met andere plannen die in de omgeving worden uitgevoerd, de zogenaamde *cumulatieve werking*.

6.2. De manege.

6.2.1. Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*: Habitattypen.

Het open duingebied ten oosten van de manege maakt deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Wel is tussen de manege en de grens met het Natura2000-gebied een smalle bufferzone van enige tientallen meters breed aanwezig welke niet tot het Natura2000-gebied behoort. Binnen het Natura2000-gebied in de directe omgeving van het plangebied worden de volgende Habitattypen aangetroffen (prioritaire typen zijn aangeduid met een *):

- H2120 – Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (“witte duinen”)
- H2130A – * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”), kalkrijk
- H2170 - Kruiwilgstruweel

Overige habitattypen komen binnen een afstand van 500 meter van het plangebied niet voor.

In het bosgebied ten zuiden van het plangebied komen op afstand van het plangebied enkele bospercelen voor die deel uitmaken van een habitatype H2180A – Duinbossen, droog. De afstand van het plangebied tot de percelen in het bos die tot het Habitatype worden gerekend bedraagt meer dan 500 meter. Deze afstand is dermate groot dat enig effect van de uitvoering van het plan op het Habitatype is uitgesloten.

Effecten van het plan op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland* moeten wat betreft de typen worden beoordeeld met betrekking tot mogelijk significant negatieve effecten op oppervlak en kwaliteit van de hier aangegeven drie habitattypen. De overige typen komen op een dermate grote afstand van het plangebied voor, dat een significant negatief effect op basis van de afstand is uitgesloten.

6.2.2. Habitatrictlijn-soorten.

De enige soort die deel uitmaakt van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen – Vlieland* is de *Groenknolorchis (Liparis loeselii)*. De soort komt op Vlieland uitsluitend voor op de Vliehors en in de Kroon's Polders, op een tiental kilometers afstand van het plangebied. Een significant negatief effect van het plan op de Groenknolorchis is uitgesloten.

Zandhagedis en *Rugstreepad* zijn door de Habitatrictlijn 4 beschermde soorten die **geen** deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen – Vlieland*. Een analyse van het effect van het plan op de populatie van deze soorten in het kader van de Habitatrictlijn is niet nodig. Wel zijn beide soorten strikt beschermd door de Flora- en faunawet (zie hierna).

Gesteld wordt hier dat binnen een afstand van 2 kilometer van het plangebied geen soorten voorkomen die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000- gebied. Significant negatieve effecten van de bouw van een nieuwe manege op soorten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.3. Vogelrichtlijn-soorten.

De volgende soorten van de Vogelrichtlijn maken deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen – Vlieland*:

Broedvogels:

- Lepelaar
- Bruine kiekendief
- Blauwe kiekendief
- Porseleinhoen
- Kluut

Trekvogels en overwinteraars.

- Aalscholver
- Pijlstaart
- Slobeend
- Eider
- Tureluur
- Kleine mantelmeeuw
- Tapuit.

Het duingebied in de directe omgeving van het plangebied is in beginsel geschikt als broedgebied voor de *Tapuit*. Uit recente broedvogelinventarisaties is gebleken dat er na 2000 geen broedgevallen van de Tapuit zijn vastgesteld. De soort komt dan ook momenteel niet voor en een significant negatief effect op de populatie als gevolg van het plan is dan ook uitgesloten.

De overige soorten zijn in recente tijd niet als broedvogel binnen een afstand van een kilometer van het plangebied vastgesteld. Een significant negatief effect op de populaties van deze soorten is uitgesloten.

De omgeving van het plangebied heeft geen bijzondere betekenis voor de trekvogels van de Vogelrichtlijn. Een significant negatief effect op de hierboven genoemde trekvogelsoorten als gevolg van de uitvoering van het plan is uitgesloten.

Samengevat wordt gesteld dat geen enkel significant negatief effect op de populaties van een van de soorten van de Vogelrichtlijn als gevolg van de uitvoering van het plan zal ontstaan.

6.2.4. De instandhoudingsdoelen van Natura 2000- gebied *Duinen –Vlieland* en de Natuurbeschermingswet 1998.

Een belangrijke vraag is of en in hoeverre de uitvoering van het plan leidt tot onaanvaardbare significant negatieve effecten op een van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Duinen Vlieland*. Indien dergelijke effecten optreden is het plan in beginsel strijdig met de Natuurbeschermingswet 1998, en is sprake van vergunningplicht. Ook kan worden overwogen of negatieve effecten kunnen worden voorkomen door het nemen van mitigerende maatregelen.

Mede met inachtneming van het bovenstaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

- Het plangebied zelf maakt **geen** deel uit van Natura2000- gebied *Duinen – Vlieland*. Omdat het beschermingsregime van de wetgeving alleen van toepassing is binnen de grenzen van het Natura2000- gebied behoeven effecten van het plan op het plangebied zelf niet nader te worden overwogen.
- Wel is het van belang rekening te houden met uitstraling bij de uitvoering van het plan naar buiten, de zogenaamde *externe werking*, waardoor effecten kunnen ontstaan voor beschermde natuur *binnen* het Natura2000-gebied. Een dergelijke uitstraling kan ontstaan tijdens de bouwactiviteiten, maar ook als gevolg van een toename van de betredingsdruk van het natuurgebied bij een toename van het recreatief gebruik van de manege.
- Voor zover sprake is van externe werking, uitstraling als gevolg van realisatie van het plan naar het Natura2000-gebied, wordt uitgegaan van het standpunt dat effecten alleen merkbaar kunnen zijn in de directe omgeving van het plangebied. In de praktijk wordt meestal uitgegaan van een afstand van hooguit 500 meter gerekend vanaf het plangebied. Significant negatieve effecten op natuurwaarden op grotere afstand van het plangebied kunnen op basis van de te grote afstand op voorhand worden uitgesloten.
- Uit bovenstaande blijkt dat met betrekking tot het voorkomen van soorten van de Habitatrictlijn en soorten van de Vogelrichtlijn geen significant negatieve effecten te verwachten zijn daar binnen een afstand van 500 meter van het plangebied geen van de aangegeven soorten voorkomt.
- Met betrekking tot de habitattypen is het alleen van belang de effecten op de drie genoemde habitattypen in kaart te brengen, de overige typen komen op korte afstand van het plangebied niet voor.
- Daar de uitvoering van het plan zelf, de bouw zich beperkt tot de huidige kavel dat niet tot het Natura2000-gebied behoort, zijn geen significant negatieve effecten op de habitattypen van het Natura2000-gebied als gevolg van de uitvoering van het plan te verwachten. De ostrand van de rijbak ligt wel op enkele meters afstand van de grens van het Natura2000-gebied.
- De concept-habitattypenkaart van de Dienst Landelijk Gebied (*DLG,2012*) geeft aan waar de habitattypen in de omgeving van het plangebied voorkomen (zie ook het kaartje in dit rapport). Daaruit blijkt dat het open duingebied ten oosten van de manege is toegerekend tot enkele van de habitattypen.
- Habitatype 2120 – Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* (‘witte duinen’) heeft betrekking op de vegetatie van de zeereep die voorkomt onder invloed van dynamische processen van winderosie. De invloed van deze processen is dermate groot, dat een negatief effect als gevolg van het plan op het habitatype niet meetbaar is. Een significant negatief effect van het plan op het habitatype uitgesloten.
- Een significant negatief effect op het moeilijk toegankelijke habitatype H2170 – Kruipwilgstruweel is alleen al op basis van de vegetatiestructuur van dit habitatype uitgesloten.

- Habitatype H2130A – Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie (“grijze duinen”), kalkrijk, is een prioritair Habitatype. Een van de kernopgaven van het Natura2000-gebied geeft betrekking op dit type. Gestreefd wordt naar uitbreiding van het type in oppervlak en naar behoud en verbetering van de kwaliteit van het type, met name door het tegengaan van vergrassing en verstruweling. Van belang is het feit dat dit habitatype in stand gehouden wordt door de aanwezigheid van enige verstuivingsdynamiek, of als gevolg van andere verjongingsmechanismen die vergrassing en verstruweling kunnen voorkomen. Als gevolg daarvan is extensieve betreding van het type niet schadelijk voor de kwaliteit ervan. Integendeel, enige betreding kan juist voor meer dynamiek zorgen, hetgeen voor het habitatype positief is. De vegetatie in de omgeving van het plangebied staat daarnaast door de ligging aan de binnenzijde van de zeereep sterker onder invloed van zeereepdynamiek dan het habitatype in het algemeen. Extensieve betreding van de vegetatie heeft geen significant negatief effect op het habitatype zowel wat betreft oppervlak als kwaliteit. Een negatief effect van de uitvoering van het plan op oppervlak en kwaliteit van dit Habitatype is uitgesloten.
- Tijdens de bouwwerkzaamheden aan de manege kan gebruik worden gemaakt van de bestaande toegangswegen, die vallen binnen het gebied van Duinkersoord, dat geen deel uitmaakt van het Natura2000-gebied. Het gaat dan voornamelijk om de bestaande toegangsweg naar de manege ten zuiden van hotel Seeduyn. Significant negatieve effecten als gevolg van het bouwverkeer tijdens de bouw op de natuurwaarden van het Natura2000-gebied zijn uitgesloten. Het bouwverkeer zal de grens van het Natura2000-gebied niet overschrijden.
- De vraag kan worden gesteld of na de bouw van de nieuwe manege er sprake zal zijn van een toename van het gebruik ervan. Deze vraag is vanuit het perspectief van Natura2000 alleen van betekenis indien daardoor een grotere recreatieve druk op de omgeving zal ontstaan. Het gebruik van de manege beperkt zich echter volledig tot de kavel van de manege zelf. De manege is bereikbaar via bestaande paden waardoor Natura2000-gebied niet hoeft te worden betreden of doorsneden. De conclusie is dan ook dat indien sprake zal zijn van een toename van het aantal gebruikers dit geen negatief effect zal hebben op de Habitattypen.

Conclusie:

Samengevat wordt conclusie getrokken dat er geen sprake is van een verslechtering of verstoring in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 en dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied als gevolg van het plan. De uitvoering van het plan is mogelijk zonder verslechtering of verstoring en zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland*. Er geldt dus hier **geen vergunningplicht** met betrekking tot de Natuurbeschermingswet 1998.

6.2.5. Natura2000-gebied **Noordzeekustzone**.

Het plangebied grenst niet direct aan het Natura2000-gebied. De zeereepduinen ten noorden van de manege maken geen deel uit van het Natura2000-gebied. Dit echter uitgezonderd de afslagzone aan de zeezijde van de zeereep. Tussen de huidige kavel van de manege en de grens met het Natura2000-gebied ligt derhalve een zone van bijna 80 meter breed.

De bouw van de manege zal plaatsvinden op de huidige kavel. Het is daardoor niet nodig terreinen die vallen binnen de grenzen van het Natura2000-gebied te betreden of te berijden. De toegangsweg naar de manege, gelegen ten zuiden van hotel Seeduyn, benadert de grens van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* nergens. Derhalve wordt geconcludeerd dat de bouw van de manege mogelijk is zonder enig negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied.

Toekomstige gebruikers van de manege gebruiken de bestaande toegangsweg, waardoor zij niet in de buurt komen van het Natura2000-gebied. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelen als gevolg van toekomstig gebruik van de manege is uitgesloten.

Habitattypen:

De zeezijde van de zeereepduinen wordt ten dele gerekend tot Habitattype H2120 – Witte duinen. Omdat tussen het plangebied en deze delen van de zeereep een buffer ligt van 80 meter, en voor de uitvoering van het plan de grens met Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* niet hoeft te worden overschreden is een negatief effect op het Habitattype uitgesloten.

De zone in het getijdengebied van het strand wordt gerekend tot Habitattype H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekust). De afstand van het plangebied tot deze zone is dermate groot dat geen enkel negatief effect van de uitvoering van het plan op het Habitattype zal ontstaan. Overige Habitattypen komen in de omgeving van het plangebied binnen het Natura2000-gebied niet voor.

Habitatrichtlijn-soorten:

Er komen in de directe omgeving van het plangebied geen Habitatrichtlijn-soorten voor.

Vogelrichtlijn-soorten:

Er komen in de directe omgeving van het plangebied geen soorten broedvogels voor. Langs de waterlijn van het Noordzeestrand wordt regelmatig gevoerd door de Drieteenstrandloper. Deze zone ligt op een dermate grote afstand van het plangebied dat enig effect van de uitvoering van het plan op de foeragemogelijkheden van de Drieteenstrandloper is uitgesloten. Overige soorten komen niet voor.

Aanvullend kan nog worden opgemerkt dat het broeden van Strandplevier, Bontbekplevier en Dwergstern op het Noordzeestrand van Vlieland ter hoogte van het plangebied niet bekend is. Het strand is hier te smal en als broedgebied ongeschikt voor de genoemde soorten. De soorten maken deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Noordzeekustzone*, waartoe het Noordzeestrand gerekend wordt. Een significant negatief effect op de populaties van deze soorten op Vlieland als gevolg van het plan is uitgesloten.

Conclusie:

Samengevat wordt conclusie getrokken dat er geen sprake is van een verslechtering of verstoring in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 en dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied als gevolg van het plan. De uitvoering van het plan is mogelijk zonder verslechtering of verstoring en zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Er geldt dus hier **geen vergunningplicht** met betrekking tot de Natuurbeschermingswet1998.

6.3. Het Badhuys.

6.3.1. Algemeen.

Het Badhuys is een strandpaviljoen op het Noordzeestrand aan de westzijde van de strandovergang aan het einde van de Vlielandse badweg. Hoewel het strand in het algemeen deel uitmaakt van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, is bij het vaststellen van de grens van het Natura2000-gebied het paviljoen en een zone er omheen buiten het Natura2000-gebied gebleven. De uitbreiding van het paviljoen in oppervlak is van dien aard dat dit geheel past binnen het deel dat niet tot het Natura2000-gebied behoort. Het strandgedeelte tussen het paviljoen en de strandovergang maakt evenmin deel uit van het Natura2000-gebied. Omdat voor de bouwactiviteiten gebruikt wordt gemaakt van de strandovergang is het niet nodig Natura2000-gebied te betreden of te berijden.

De duinen van de zeeceep liggen op korte afstand ten zuiden van het paviljoen. Het betreft hier een smalle strook duin die ligt ingeklemd tussen het Noordzeestrand en het complex van hotels. Deze duinen maken geen deel uit van een Natura2000-gebied. De duinen die deel uitmaken van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* liggen op meer dan honderd meter ten oosten en ten westen van de hotels. In oostelijke richting begint het Natura2000-gebied oostelijk van de manege (zie hierboven). In westelijke richting ligt de grens met het Natura2000-gebied iets ten westen van het hier aanwezige hotel.

6.3.2. Natura2000-gebied **Noordzeekustzone**.

- Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het Natura2000-gebied. Voor de verwezenlijking van de plannen is het niet nodig de grens met het Natura2000-gebied te overschrijden. De bouw van het nieuwe paviljoen met uitbreiding is mogelijk zonder negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied.
- De uitbreiding van het paviljoen kan in de toekomst een toename van het aantal bezoekers aan het paviljoen tot gevolg hebben. Als gevolg daarvan is het niet uitgesloten dat de recreatieve druk op de omgeving als gevolg van meer bezoekers iets zal toenemen. Het betreffende strand is echter bij uitstek het recreatiestrand van Vlieland, waar reeds sprake is van een aanzienlijke recreatieve druk. De natuurwaarden hebben zich daaraan aangepast. Enige toename van de recreatieve druk als gevolg van de uitbreiding van het Badhuys heeft geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen.
- In de nabije omgeving van het plangebied komen twee habitattypen voor, namelijk H2120 – Witte duinen en H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekust). Een analyse van de effecten van het plan op de habitattypen kan beperkt blijven tot deze twee typen. Andere typen komen op een dermate grote afstand van het plangebied voor dat enig effect op voorhand kan worden uitgesloten.
- Habitatype H2120 – Witte duinen komt voor aan de zeezijde van de zeeceepduinen, echter ten oosten van de strandovergang, in een deel van de zeeceep buiten het plangebied. Enig effect van de uitbreiding van het paviljoen, zowel wat betreft de bouwactiviteiten als betreffende de mogelijk geringe toename van de recreatieve druk, op dit habitatype is uitgesloten.
- Habitatype H1140B – Slik- en zandplaten (Noordzeekustzone) betreft het deel van het strand in het getijdengebied. Dit habitatype is volstrekt niet gevoelig voor recreatieve activiteiten. Indien de uitbreiding van het paviljoen zal leiden tot een iets grotere recreatieve druk op het strand heeft dit geen negatief effect op het habitatype. Tijdens de bouwactiviteiten wordt dit deel van het strand niet betreden of bereden. Enig effect van de bouw van het nieuwe paviljoen op het type is uitgesloten.
- Habitatrichtlijn-soorten: Binnen een afstand van 10 kilometer van het plangebied komen geen soorten voor:
- Vogelrichtlijn-soorten broedvogels: Binnen een afstand van 10 kilometer van het plangebied komen geen Vogelrichtlijn-soorten broedvogels voor. Aanvullend kan nog worden opgemerkt

dat het broeden van Strandplevier, Bontbekplevier en Dwergstern op het Noordzeestrand van Vlieland ter hoogte van het plangebied niet bekend is. Het strand is hier te smal en als broedgebied ongeschikt voor de genoemde soorten. De soorten maken deel uit van de instandhoudingsdoelen van Natura2000- gebied *Noordzeekustzone*, waartoe het Noordzeestrand gerekend wordt. Een significant negatief effect op de populaties van deze soorten op Vlieland als gevolg van het plan is uitgesloten.

- Vogelrichtlijn-soorten niet-broedvogels: De getijdenzone van het strand is een foerageergebied voor de Drieteenstrandloper. De soort foerageert langs het hele Vlieland strand en is niet beperkt tot het gedeelte nabij het plangebied. De soort handhaaft zich ondanks de recreatieve druk op het strand en neemt de laatste jaren zelfs in aantal toe. Voor de bouw van het nieuwe paviljoen is het niet nodig deze zone te betreden of te berijden. De bouw heeft geen effect op de foeragemogelijkheden van de Drieteenstrandloper. Indien de uitbreiding van het paviljoen leidt tot een geringe toename van het aantal bezoekers aan het strand heeft dit geen negatief effect op de foeragemogelijkheden voor de Drieteenstrandloper op het Vlieland strand in het algemeen. De vogels passen zich gemakkelijk aan de nieuwe omstandigheden aan. Overige Vogelrichtlijn-soorten niet broedvogels komen niet voor.

Conclusie:

Samengevat wordt conclusie getrokken dat er geen sprake is van een verslechtering of verstoring in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 en dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied als gevolg van het plan. De uitvoering van het plan is mogelijk zonder verslechtering of verstoring en zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Er geldt dus hier **geen vergunningplicht** met betrekking tot de Natuurbeschermingswet1998.

6.3.3. Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

- De grens met Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* ligt op meer dan 100 meter oostelijk en westelijk van het Badhuys. Deze afstand is dermate groot dat enig effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied is uitgesloten.
- Habitattypen: De habitattypen die in het gebied op meer dan 100 meter afstand voorkomen zijn H2120 – Witte duinen, H2130A Grijze duinen (kalkrijk), H2160 – Duindoornstruweel en H2170 – Kruidwilgstruweel. Gezien de grote afstand tussen het Badhuys en de ligging van de Habitattypen is enig effect van de uitvoering van het plan op de typen uitgesloten.
- Habitatrichtlijn-soorten: In de directe omgeving van het Badhuys komen geen soorten voor.
- Vogelrichtlijn-soorten: In de directe omgeving van het Badhuys komen geen soorten voor.
- De bouwactiviteiten vinden zodanig plaats dat het niet nodig is de grens van het Natura2000-gebied te overschrijden.
- Enige mogelijke uitbreiding van de recreatieve druk op de omgeving als gevolg van mogelijke toename van het aantalbezoekers van het grotere paviljoen blijft beperkt tot het Noordzeestrand, en treedt niet op binnen Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

Conclusie:

Samengevat wordt conclusie getrokken dat er geen sprake is van een verslechtering of verstoring in de zin van de Natuurbeschermingswet 1998 en dat er geen significant negatieve effecten op de Habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn zullen optreden in het Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied als gevolg van het plan. De uitvoering van het plan is mogelijk zonder verslechtering of verstoring en zonder significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland*. Er geldt dus hier **geen vergunningplicht** met betrekking tot de Natuurbeschermingswet1998.

6.4. Cumulatieve effecten.

Natura2000 stelt het verplicht behalve de directe effecten van de uitvoering van het plan ook de gezamenlijke effecten in relatie tot andere projecten en activiteiten in kaart te brengen. In theorie is het mogelijk dat negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden ontstaan als gevolg van meerdere projecten en activiteiten bij elkaar.

In de directe omgeving van het plangebied worden geen andere projecten uitgevoerd. Een cumulatief effect in relatie tot andere projecten zal niet optreden.

Een vraag is of de bouw van de manege en de uitbreiding van het Badhuys zal leiden tot een dermate grote toename van de recreatieve druk op de omgeving dat sprake kan zijn van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. In dit rapport is met betrekking tot de manege gesteld dat de bouw en de in gebruik name van de nieuwe manege geen extra recreatieve druk op de omgeving tot gevolg zal hebben. Met betrekking tot het Badhuys is gesteld dat een mogelijk geringe toename van de recreatieve druk als gevolg van een geringe stijging van het aantal bezoekers zich tot het Noordzeestrand zal beperken en geen negatieve effecten zal hebben op de instandhoudingsdoelen. Dezelfde conclusie wordt dan ook getrokken met betrekking tot beide delen van het plan bij elkaar. Omdat er geen sprake is van een sterke toename van de recreatieve druk op de omgeving als gevolg van andere nieuwe activiteiten, wordt geconcludeerd dat geen sprake is van negatieve effecten als gevolg van cumulatie. Dit geldt zowel voor Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* als voor Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

6.5. Natura2000 - Algehele conclusie.

Bovenstaand is geconcludeerd dat met betrekking tot Natura2000-gebied **Duinen-Vlieland** geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied bij de bouw van een nieuwe manege en bij de uitbreiding van het strandpaviljoen. Er is geen sprake van cumulatieve effecten. De plannen zijn dan ook niet strijdig met Natura2000. Het is niet nodig een Natuurbeschermingswet-vergunning aan te vragen, evenmin is het nodig een Passende beoordeling op te stellen.

Bovenstaand is geconcludeerd dat met betrekking tot Natura2000-gebied **Noordzeekustzone** geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied bij de bouw van een nieuwe manege en bij de uitbreiding van het strandpaviljoen. Er is geen sprake van cumulatieve effecten. De plannen zijn dan ook niet strijdig met Natura2000. Het is niet nodig een Natuurbeschermingswet-vergunning aan te vragen, evenmin is het nodig een Passende beoordeling op te stellen.

7. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een aantal soorten planten en dieren. Als gevolg van een Algemene Maatregel van Bestuur zijn de soorten ingedeeld in drie categorieën, namelijk categorie 1 met soorten waarvoor per definitie vrijstelling van de wetgeving geldt, categorie 2 met soorten waarvoor vrijstelling geldt als wordt voldaan aan de *zorgplicht* en het principe van *zorgvuldig handelen* en categorie 3 met soorten die strikt beschermd zijn. Broedvogels vormen een aparte categorie, die in de praktijk behandeld wordt in overeenstemming met categorie 2 van de AMvB. De Flora- en faunawet is overal in Nederland van toepassing, dus ook in en in de omgeving van het plangebied.

7.1.1. Plantensoorten.

In de zeereep ten noorden van Hotel Seeduyn en ten dele ten noorden van de manege komen een aantal groeiplaatsen voor van de Blauwe zeedistel (*Eryngium maritimum*), een door de Flora- en faunawet beschermde soort van categorie 2 van de AMvB.

Langs een klein paadje door het Kruipwilgstruweel ten oosten van de manege is een kleine groeiplaats aanwezig van Brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*), een soort van categorie 1 van de AMvB, waarvoor vrijstelling van de wet geldt.

Overige beschermde plantensoorten komen in de nabijheid van het plangebied niet voor.

7.1.2. Vogels.

Alle soorten broedvogels zijn beschermd door de Flora- en faunawet. In § 5.2. is aangegeven welke soorten in en in de omgeving van het plangebied voorkomen. Binnen het plangebied wordt door geen enkele soort gebroed. Binnen het plangebied en in de omgeving ervan komen geen jaarrond beschermde nesten voor.

7.1.3. Reptielen en amfibieën.

In het open duingebied in de omgeving van het plangebied komt een populatie voor van de *Zandhagedis*, een soort van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur en derhalve **in strikte zin beschermd**. De soort is nergens aangetroffen binnen het plangebied van de manege en van het Badhuys. Sowieso komt de soort niet voor op het Noordzeestrand. In de zeereep ten noorden van de hotels is de *Zandhagedis* voornamelijk aangetroffen in delen van de zeereep met en open begroeiing en veel dynamiek. In het gedeelte ten oosten van de manege, waar een deel van de nieuwe is gepland, is de vegetatie zeer weelderig ontwikkeld, waardoor weinig open niet door vegetatie afgedekte terreindelen voorkomen. De *zandhagedis* ontbreekt hier dan ook.

Een populatie van de *Rugstreepad* ontbreekt in en in de omgeving van het plangebied. Ook andere soorten reptielen en amfibieën ontbreken.

7.1.4. Zoogdieren.

Alle soorten zoogdieren in en in de omgeving van het plangebied maken deel uit van Categorie 1 met soorten waarvoor vrijstelling geldt. Er komen **geen** populaties voor van soorten Vleermuizen (strikt beschermd) in de omgeving van het plangebied.

7.1.5. Ongewervelden.

Er komen in en in de omgeving van het plangebied geen soorten voor die beschermd zijn door de Flora- en faunawet.

7.2. Overwegingen.

- De enige soort van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur met soorten die strikt beschermd zijn, in de omgeving van het plangebied is de *Zandhagedis*. Van belang is aan te geven wat het effect is van het plan op de populatie van de *Zandhagedis*. Aan de hand van het veldbezoek dat in maart 2014 aan het plangebied is gebracht is duidelijk geworden dat het plangebied in zijn huidige staat niet als leefgebied door de *Zandhagedis* wordt gebruikt. Ook oudere waarnemingen uit het gebied zijn niet bekend. Dit geldt voor de kavel van de manege, het uitbreidingsgebied ten oosten van de manege en het Badhuys. Daar de *Zandhagedis* in het plangebied zelf niet voorkomt hoeft geen negatief effect op de populatie te worden verwacht. Een negatief effect op de kwaliteit van het leefgebied buiten de kavel als gevolg van de uitvoering van het plan zal zich niet voordoen. Ook zal het toekomstig gebruik van de manege en van het Badhuys niet leiden tot negatieve effecten op de populatie. Een negatief effect van het plan op de populatie van de *Zandhagedis* in de omgeving als gevolg daarvan is uitgesloten. Omdat de *Zandhagedis* een voorkeur heeft voor open duingebied met zuidhellingen en veel onbegroeid zand is het niet uitgesloten dat de natuurlijke duinvegetatie die na de bouw van de manege zich bovenop de manege ontwikkelt een beter leefgebied zal zijn dan in de huidige staat het geval is.
- Overige strikt beschermde soorten komen niet voor. De uitvoering van het plan heeft derhalve geen effect voor de strikt beschermde soorten.
- *Zorgplicht*. Met betrekking tot de soorten uit categorie 2 van de Algemene Maatregel van Bestuur en met betrekking tot de vogels geldt vrijstelling van de Flora- en faunawet indien wordt voldaan aan de zorgplicht. Van belang daarbij is dat na uitvoering van het plan in het plangebied ruimte overblijft als broedgebied voor de broedvogels. Bij de inrichting van het plangebied dient daarmee rekening te worden gehouden. Vastgesteld is dat op de kavel van de manege en bij het Badhuys door geen enkele soort wordt gebroed. Ook komen in het duingebiedje ten oosten van de manege geen broedvogels voor. Het plan heeft dan ook geen negatieve gevolgen voor broedvogels.
- De *zorgplicht* geldt ook met betrekking tot de groeiplaatsen van de Blauwe zeedistel, een soort van categorie 2 van de AMvB. In het bouwvlak van het Badhuys en op de huidige kavel van de manege komt de Blauwe zeedistel niet voor. Een aantal groeiplaatsen komt voor in de duinen ten noorden van de manege, echter niet in het uitbreidingsgebied ten oosten van de manege dat voor de Blauwe zeedistel te weelderig begroeid is. Mede omdat de uitvoering van het plan geschiedt vanuit de huidige kavel kan het effect van de bouw beperkt blijven tot de kavel en het uitbreidingsgebied ten oosten ervan en kan schade aan de huidige groeiplaatsen worden voorkomen. Het plan heeft dan ook geen enkel effect op de groeiplaatsen buiten het plangebied. In dit opzicht wordt voldaan aan het beginsel van zorgplicht, zonder dat extra mitigerende maatregelen nodig zijn.
- *Zorgvuldig handelen*. In het kader van zorgvuldig handelen is het niet toegestaan broedvogels in het broedseizoen te verstoren. Omdat binnen het plangebied door geen enkele soort wordt gebroed zullen de plannen niet tot verstoring leiden. Alleen bestaande toegangswegen worden gebruikt, zodat ook broedvogels in de omgeving worden ontzien. De in de struwelen buiten de kavel broedende vogels behoren tot soorten die niet sterk gevoelig zijn voor menselijke aanwezigheid. De uitvoering van het plan is dan ook mogelijk zonder verstoring van broedvogels. Aan het beginsel van zorgvuldig handelen kan worden voldaan zonder extra mitigerende maatregelen.
- Voor soorten van categorie 1 van de AMvB (zoogdieren, Brede wespenorchis) geldt vrijstelling van de wet, daar het plan geen verandering brengt in de goede staat van instandhouding van deze soorten.
- *Externe werking*. Het plan heeft geen significant negatieve effecten op de populaties van beschermde soorten buiten het plangebied.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

- *Cumulatief effect.* Er wordt in de directe omgeving van het plangebied niet tezelfdertijd uitvoering gegeven aan andere plannen. Er is geen sprake van een cumulatief effect, als gevolg van de uitvoering van meerdere plannen tegelijkertijd.
- *Vergunningplicht.* Omdat geen sprake is van een significant negatief effect op de populatie van de Zandhagedis en wordt voldaan aan de beginselen van *zorgplicht* en *zorgvuldig handelen* is de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig. Er zal geen sprake zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet.

8. Ecologische Hoofdstructuur.

De nederzetting van recreatiewoningen en hotels in de duinen van Vlieland maakt geen deel uit van de EHS. De begrenzing van EHS-terrein is identiek aan de begrenzing van de Natura2000-gebieden. Het plangebied ligt geheel binnen deze enclave en maakt dan ook geen deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Het is daarom niet nodig te komen tot compensatie of het nemen van mitigerende maatregelen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur.

9. Conclusies.

Met betrekking tot de **Natuurbeschermingswet 1998** en de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland* worden de volgende conclusies getrokken:

- Het plangebied zelf valt buiten het Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het beschermingsregime van de wetgeving is in het plangebied zelf niet van toepassing.
- Van belang is de effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in Natura2000-gebied *Duinen – Vlieland*, dat in de directe omgeving van het plangebied ligt, in kaart te brengen. Het gaat dan om de zgn. *externe werking*. Dit rapport geeft een analyse van de mogelijke effecten.
- De effecten van het plan op de instandhoudingsdoelen zijn alleen in kaart gebracht in de omgeving van het plangebied, tot op 500 meter afstand van het plangebied. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen op grotere afstand is uitgesloten.
- Het plan zelf heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied tot gevolg.
- Van belang zijn de habitattypen H2120, H2130A, H2160 en H2170 in de omgeving van het plangebied. Overige habitattypen komen niet voor, evenmin als soorten van de Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn.
- Negatieve effecten op de genoemde Habitattypen als gevolg van de uitvoering van het plan zijn uitgesloten.
- Er is geen sprake van *cumulatieve effecten* in relatie tot andere plannen die in de omgeving van het plangebied worden gerealiseerd.
- Aangegeven is dat het plan in het geheel geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, en derhalve niet strijdig is met de Natuurbeschermingswet 1998. Het nemen van verdere mitigerende maatregelen is niet nodig. Het is niet nodig een Natuurbeschermingswet-vergunning aan te vragen.

Met betrekking tot de **Natuurbeschermingswet 1998** en de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* worden de volgende conclusies getrokken:

- Het plangebied zelf valt buiten het Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*. Het beschermingsregime van de wetgeving is in het plangebied zelf niet van toepassing.
- Van belang is de effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, dat in de directe omgeving van het plangebied ligt, in kaart te brengen. Het gaat dan om de zgn. *externe werking*. Dit rapport geeft een analyse van de mogelijke effecten.
- De effecten van het plan op de instandhoudingsdoelen zijn alleen in kaart gebracht in de omgeving van het plangebied, tot op 500 meter afstand van het plangebied. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen op grotere afstand is uitgesloten.
- Het plan zelf heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied tot gevolg.
- Van belang zijn de habitattypen H2120 en H1140B in de omgeving van het plangebied. Overige habitattypen komen niet voor, evenmin als soorten van de Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn.
- Negatieve effecten op de genoemde Habitattypen als gevolg van de uitvoering van het plan zijn uitgesloten.
- Er is geen sprake van *cumulatieve effecten* in relatie tot andere plannen die in de omgeving van het plangebied worden gerealiseerd.
- Aangegeven is dat het plan in het geheel geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*, en derhalve niet strijdig is met de Natuurbeschermingswet 1998. Het nemen van verdere mitigerende maatregelen is niet nodig. Het is niet nodig een Natuurbeschermingswet-vergunning aan te vragen.

Met betrekking tot de **Flora- en faunawet** kan het volgende worden geconcludeerd:

- Binnen het plangebied komen *geen* soorten voor van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur die strikt beschermd zijn door de Flora- en faunawet.
- In het duingebied in de omgeving is de Zandhagedis de enige soort van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur met soorten die strikt beschermd zijn.
- De Zandhagedis ontbreekt in het uitbreidingsgebied van de manege. De aanleg van een deel van de rijbak in de duinen ten oosten van de huidige kavel heeft geen negatief effect op de populatie van de Zandhagedis.
- Er is geen sprake van een toename van de betredingsdruk van het duingebied in de omgeving als gevolg van het plan, en derhalve is er geen significant negatief effect op de populatie van de Zandhagedis in dit duingebied te verwachten.
- In het kader van de *zorgplicht* wordt gesteld dat op binnen het plangebied van de manege en binnen het plangebied van het Badhuys door geen enkele vogelsoort wordt gebroed. Het is met betrekking tot de zorgplicht niet nodig extra mitigerende maatregelen te nemen.
- Een negatief effect van het plan op de groeiplaatsen van de Blauwe zeedistel in de zeereep ten noorden van de manege is uitgesloten. De groeiplaatsen komen niet voor in het uitbreidingsgebied van de manege.
- In het kader van *zorgvuldig handelen* wordt gesteld dat de uitvoering van het plan mogelijk is zonder verstoring van broedende vogels. Aan het beginsel van zorgvuldig handelen kan worden voldaan, zonder extra mitigerende maatregelen.
- Er is geen sprake van een *cumulatief effect*.
- Er zijn geen negatieve effecten op strikt beschermde soorten. Voldaan kan worden aan de voorwaarden van zorgplicht en zorgvuldig handelen. Het kan op voorhand worden uitgesloten dat zich overtredingen van de Flora- en faunawet zullen voordoen. De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet is om deze reden niet nodig.

Het plangebied maakt geen deel uit van de provinciale **Ecologische Hoofdstructuur**.

10. Literatuur

- Aptroot A., et al.*, 1998. Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.
- Beenen, R.*, 1998. Soortbeschermsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Buro Bakker*, 2007. Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Vlieland 2006 – 2007. Buro Bakker adviesburo voor ecologie, Assen.
- Dijkse, L.J. & B.J.Koks*, 2001. Broedvogelmonitoring in het Nederlandse Waddengebied in 2000. Monitoringrapport 2001/09. SOVON, Beek-Ubbergen.
- DLG*, 2012. Concept habitattypenkaart Vlieland. Concept beheerplan van de Natura2000-gebieden van Vlieland.
- Hustings F., C.van Turnhout, R.L.Vogel en M.van der Weide*, 1997. Aantalsontwikkelingen van karakteristieke broedvogels op de Nederlandse Waddeneilanden. – In: T.M.van der Have en E.R.Osieck (red.). Aantalsontwikkelingen en beheersmaatregelen voor karakteristieke vogels van het Waddengebied. Technisch Rapport 18. Vogelbescherming Nederland, Zeist 49 – 114.
- Hustings, F en J.W.Vergeer*, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée*, 2003. Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée*, 2004. Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W.Stouthamer*, 2006. Flora van Vlieland. ongepubliceerd. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal*, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie*, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-uitgeverij, EIS-Nederland; Leiden.
- Ministerie LNV*, 1991. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddenzee' als Speciale Beschermingszone, Nr. J.9115397, d.d. 8 november 1991. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie LNV*, 2000. Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004a. Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2004b. Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV*, 2009a. Aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Ministerie van LNV*, 2009b. Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Natuurcompendium*, 2003. Natuur in cijfers. Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003
- SOVON*. Broedvogelinventarisatie duinen Vlieland in 2005.
- Westhoff, V. en M.F.van Oosten*, 1991. De Plantengroei van de Waddeneilanden. KNNV-Utrecht.
- Zuiderwijk, A.*, 2001. Zoektocht naar zandhagedissen op Waddeneilanden. Meetnet reptielen, Nieuwsbrief 21: 13-14.

11. Tabellen.

11.1. Habitattypen, soorten van de Habitatrichtlijn en soorten van de Vogelrichtlijn in de omgeving van het plangebied. Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

Instandhoudingsdoelen Natura 2000 gebied <i>Duinen - Vlieland</i>		
voorkomen: soort of type komt in de omgeving van het plangebied wel of niet voor. effect: geen. Er is geen sprake van een significant negatief effect op het type als gevolg van de uitvoering van het plan .		
Habitatrichtlijn typen	voorkomen	effect
H1310. Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia ssp.</i>	niet	
H1330. Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>).	niet	
H2120. Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen").	wel	geen
H2130. * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")	wel	geen
H2140. * Vastgelegde ontkalkte duinen met <i>Empetrum nigrum</i> .	niet	
H2150. * Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (<i>Calluno – Ulicetea</i>).	niet	
H2160. Duinen met <i>Hippophae rhamnoides</i> .	wel	geen
H2170. Duinen met <i>Salix repens ssp argentea (Salicion arenariae)</i> .	wel	geen
H2180. Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.	niet	
H2190. Vochtige duinvalleien	niet	
Habitatrichtlijn soorten		
H 1930. Groenknolorchis (<i>Liparis loeselii</i>).	niet	
Vogelrichtlijn		
Broedvogels:		
Lepelaar	niet	
Bruine kiekendief	niet	
Blauwe kiekendief	niet	
Porseleinhoen	niet	
Kluut	niet	
Trekvogels en overwinteraars.		
Aalscholver	niet	
Pijlstaart	niet	
Slobeend	niet	
Eider	niet	
Tureluur	niet	
Kleine mantelmeeuw	niet	
Tapuit.	niet	

11.2. Habitattypen, soorten van de Habitatrichtlijn en soorten van de Vogelrichtlijn in de omgeving van het plangebied. Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

Instandhoudingsdoelen Natura 2000 gebied <i>Noordzeekustzone</i>		
voorkomen: soort of type komt in de omgeving van het plangebied wel of niet voor.		
effect: geen. Er is geen sprake van een significant negatief effect op het type als gevolg van de uitvoering van het plan .		
	voorkomen	effect
Habitattypen:		
H1110 Permanent met zeewater van geringe diepte overstroomde zandbanken	niet	
H1140 Slik- en zandplaten	wel	geen
H1310 Eenjarige pioniersvegetaties van slik- en zandgebieden met <i>Salicornia</i> spp.	niet	
en andere zoutminnende soorten	niet	
H1330 Atlantische schorren (<i>Glauco Puccinellietalia maritima</i>)	niet	
H2110 Embryonale wandelende duinen	niet	
H2120 Wandelende duinen op de strandwal met <i>Ammophila arenaria</i> ("witte duinen")	wel	geen
H2190 Vochtige duinvalleien	niet	
Habitatrichtlijn soorten:		
H1095 Zeeprik	niet	
H1099 Rivierprik	niet	
H1103 Fint	niet	
H1351 Bruinvis	niet	
H1364 Grijze zeehond	niet	
H1365 Gewone zeehond	niet	
Vogelrichtlijn soorten broedvogels		
Dwergstern	niet	
Bontbekplevier	niet	
Strandplevier.	niet	
Vogelrichtlijn soorten niet broedvogels		
Drieteenstrandloper.	wel	geen
Rosse Grutto	niet	
Kanoet	niet	
Bonte strandloper	niet	
Wulp	niet	

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

10. Kaarten.

Kaart 1. Oost-Vlieland.

Rood kader. Ligging van het plangebied.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Kaart 2. Ligging van het plangebied. M = manege, B = Badhuys. Het gebied binnen de rode lijn is het plangebied.

Gele lijn. Grens van Natura2000 gebied *Duinen- Vlieland* en Natura2000-gebied *Noordzeekustzone*.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Kaart 3. Ligging van de habitattypen in de omgeving van het plangebied (DLG, 2012).

Blauw = H1140B Slik- en zandplaten (Noordzeekust).

Geel = H2120 Witte duinen.

Grijs = H2130A Grijze duinen (kalkrijk).

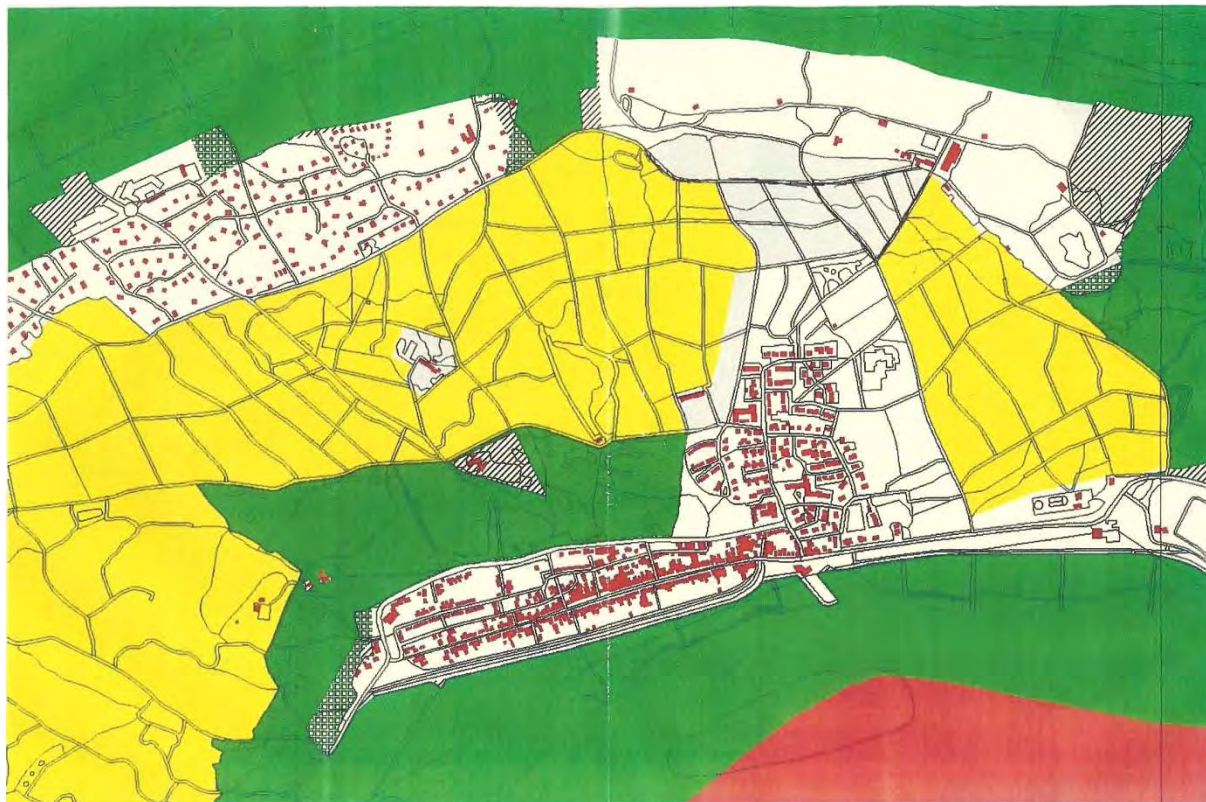
Groen = H2160 Duindoornstruweel

Bruin = H2170 Kruidwilgstruweel

Rode lijn: grens van de Natura2000-gebieden

Rood vlak: het plangebied.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Kaart 4. De begrenzing van Natura2000-gebied rondom West-Terschelling, versie oktober 2013. Alle gekleurde gebieden maken deel uit van Natura2000-gebieden. De geblokte terreinen zijn recent aan het Natura2000-gebied toegevoegd. De gearceerde terreinen zijn uit het Natura2000-gebied verwijderd. Bron: Gemeente Vlieland.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Kaart 5. Groeiplaatsen Blauwe zeedistel (geel) en Brede wespenorchis (rood).

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

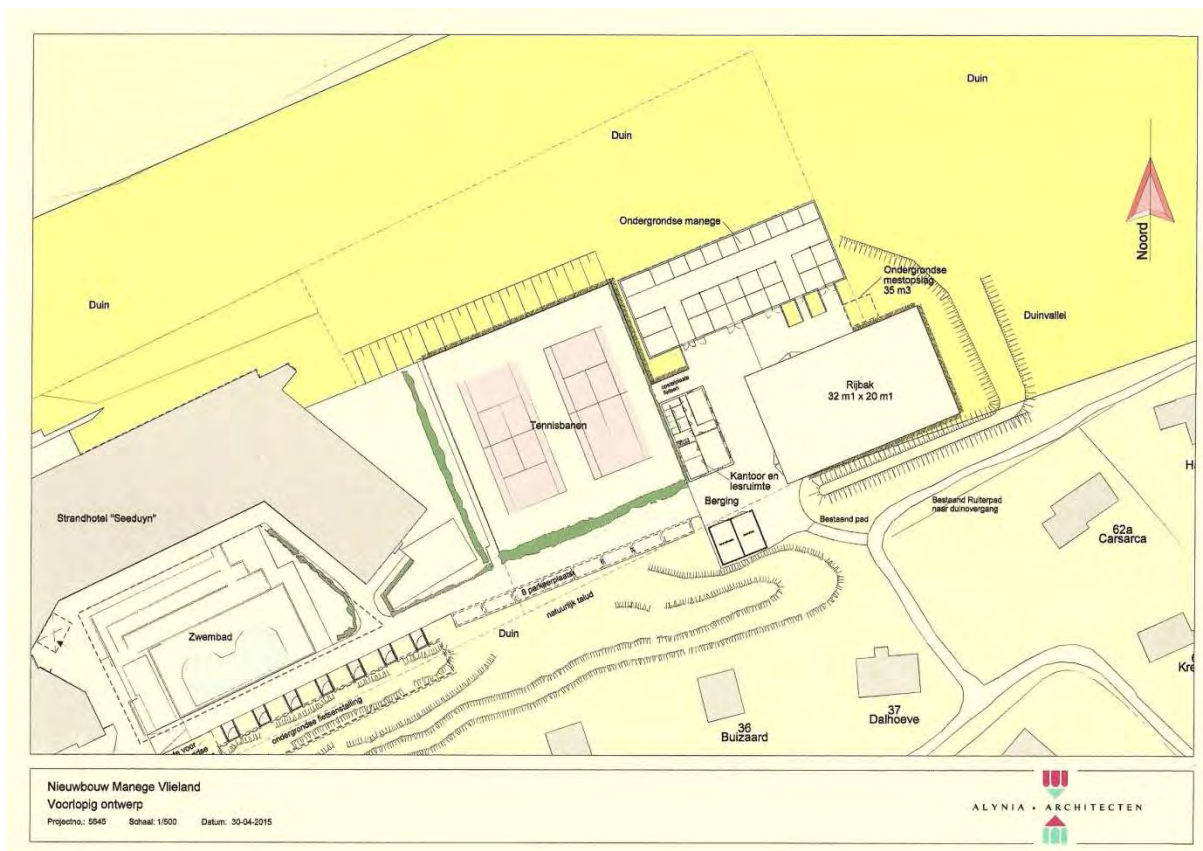
Kaart 6: Waarnemingslocaties van de Zandhagedis.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

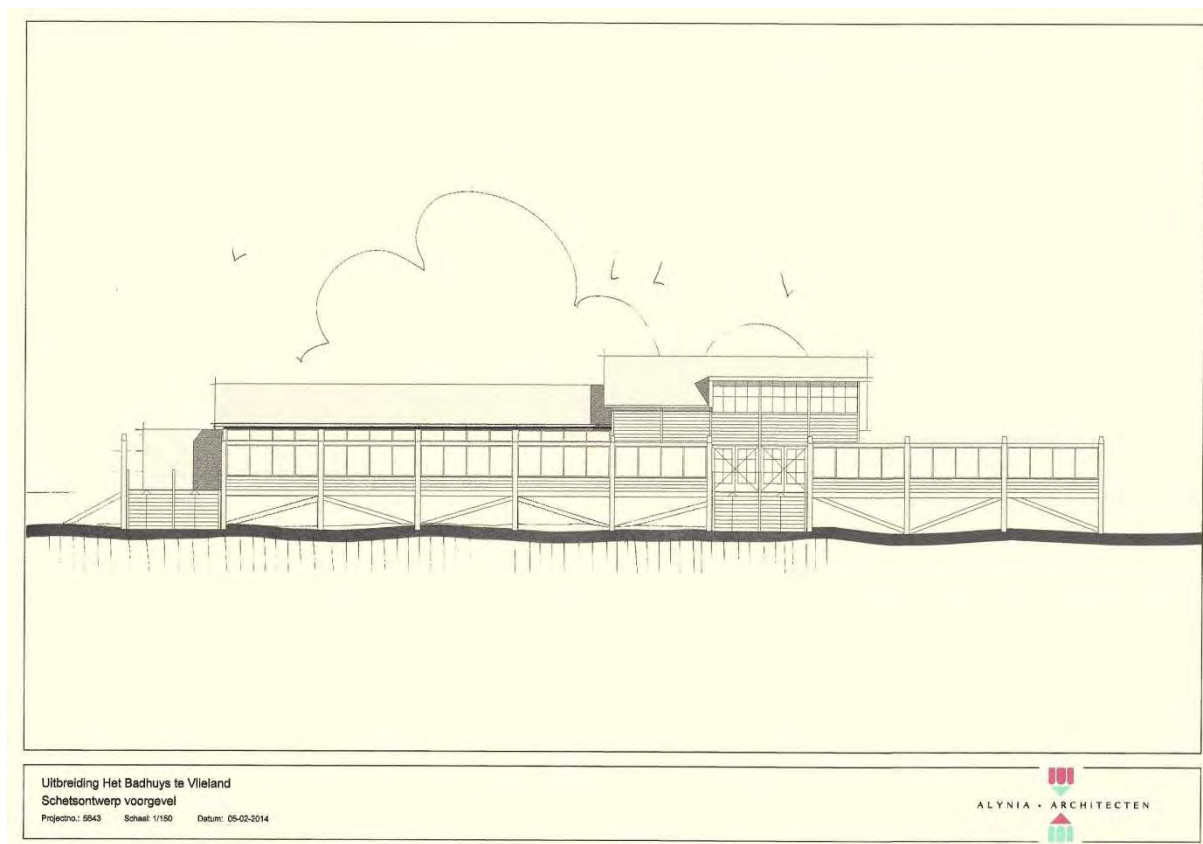
De huidige manege gezien vanaf de oostzijde.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Bouwplan manege.

De verplaatsing en nieuwbouw van de manege en de uitbreiding van strandpaviljoen het Badhuys op Vlieland;
een ecologische beoordeling.

Schetsontwerp Badhuys.